

BİR POST-KOLİNYAL KAHRAMAN HİKAYESİNİN TARİH İLE MÜNASEBETİ

Ahmet AĞIR*

The contact to a story of post-colonial hero with history

Post-colonial theory has offered a new chance in order to be able to reread the texts that were written either directly by the order of a strict colonial rule or by a colonized but native writer or by a writer who aimed to produce texts against this colonial rule. In this article I will try to examine a novel written by a writer who spent most of his time in a colonized country. This approach can provide us with new opportunity to reread a colonized history through the eyes of an Uzbek novelist who observed the personal tragedies under a severe colonization period.

Keywords: Post-Colonial theory, text, colonial, Uzbek, colonized history.

Giriş

Kolonyalizm etki alanı ve çağrışımları o kadar geniş bir terim ki sayısı az ve belli bir kesim hariç, dünya nüfusunun büyük bir kısmının hayat şekli bu kavram tarafından şekillendi ya da tanımlandı. Asya'nın geniş bir parçası, Afrika'nın tamamı Avustralya, Avrupa'nın bir kısmı ve Amerika'nın hemen tamamı bu terim ile kolayca tanımlanabilir tarihe sahipler. Hem kişisel kimlikler hem toplumların davranış ve örgütleniş şekilleri hem de içinde buldukları ve kendilerini ait saydıkları coğrafyaların şekillenmesi, öyle ya da böyle kolonyalizmin ağır etkisi sonucunda belirginleşmiştir. Bu toplulukların kendi tarihlerini okuma alışkanlıkları bile kolonyalizmin dayattığı bir okuma alışkanlığı olarak görülebilir.

İşte böylesi bir ilişki içerisinde edebiyat bize kolonize olmuş tarihleri, kültürleri, kültürel ilişkileri v.b. irdeleyebilmemiz için “en önemli yöntemlerden birini sunuyor” (Aschcroft 1989: 1). Edebiyatın bu anlamda asıl avantajı kolonize edilmiş insanların günlük duygulanmalarını bizlere dolaylı olarak (semboller, alegoriler gibi) anlatabilme gücüne, dolayısı ile de zenginliğine sahip olmasıdır.¹ Bu makalenin amacı, böylesi imkânlarla donatılmış, günümüz Özbek

* Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi. E-posta: agirahmet@yahoo.com

¹ Edward Said Kültür ve Emperyalizm'i yazarken şöyle diyor “Oryantalizm'i yazarken tarihi tecrübelerin listeler ya da kataloglarla kavranamayacağını keşfettim ve ne kadar çok başlık sıralanırsa sıralansın, bazı kitaplar, makaleler, yazarlar ve fikirler dışarıda kalacaktır.”(Said 1993: xxxii)

romancılarından Otkir Haşimov' un 1994'te basılan *Tushda Kechgan Umrlar* (Düşte Geçen Ömürler) adlı romanını post-kolonyal açıdan incelemektir ya da yeniden okumaktır.

Romanın yayınlanma tarihi ve kendine konu edindiği tarihî dönem ile post-kolonyalizmin işaret ettiği tarihsel dönemlerin ortaya çıkarabileceği muhtemel teorik meseleleri, romanın tahliline girmeden önce tartışmak bu makalenin daha anlaşılır olmasına yardım edebilir. Burada karşımıza çıkan ilk ve esaslı mesele, kolonyalizm ve post-kolonyalizm terimlerinin işaret ettikleri ve akla ilk gelen zaman dilimlerinin bir çelişkiyi andırır bir halde algılanabilme ihtimallerinin olmasıdır. Yani, romanın post-kolonyal bir dönemde basılmış bir eser olmasına karşın, kendisine konu olarak kolonyal dönemi seçmiş olması, ilk bakışta ciddi bir teorik sorunmuş gibi duruyor, “Ancak biz, post-kolonyal kavramını, kolonize edilme anından günümüze kadar devam eden, emperyal bir süreç tarafından etkilenmiş, bütün kültürleri kapsayıcı bir halde kullanıyoruz”(Aschcroft 1989: 2) iddiası göz önünde bulundurulursa, çok esaslı imiş gibi görünen bu problemin aslında çok da temelli olmadığını anlarız. Bu iddia, aslında bağımsızlık kazanılmış olsa bile, o kolonize edilmiş olma durumunun kendi özünde bir sürekliliği de taşıdığı gerçeğinin formülleştirilmesidir. Sonuç olarak, kolonyal ya da kolonize edilmiş bir tarihi hikaye eden bu romanı, post-kolonyal teoriyi uygulayarak tahlil etmek hiç de teorik problemler yaratacak bir yaklaşım değildir; çünkü Haşimov'un bu romanda tarihi ele alış tarzı, bize romanı okumada daha geniş imkanlar sunuyor. Demek istediğim roman belli başlı tarihî dönemlere göndermeler yapsa da klasik manada bir tarihî roman değil. Yani yazar, bu romanda tarihî bir *an*'ın ya da tarihî bir *durum*'un tanımını yapmıyor; daha çok tasvir ettiği dönemlerdeki insanların (kolonize edilmiş Özbekler) varoluş problemlerini irdeliyor. (Kundera 2002: 48-9) Bu iki durumu birbirinden kesin çizgilerle ayırmak lazım. Böylece romanın yeni yaklaşımlar vasıtası ile daha zengin boyutlarda tartışılabilmesine imkanımız bile olabilir. Ek olarak, post-kolonyal söylem (discourse), belli başlı metinlerin yeniden okunmasını ve bu metinlerin belli zamanlarda nasıl algılanıp yorumlandıklarına dair soruların cevaplanmasını da sağlayabilir.

Post-kolonyal söylemde kimlik yaratmak, birbirilerine benzemeyenler arasındaki ilişkiler yumağının ya da sürecinin (efendi/köle, gelişmiş/ilkel, eğitilmiş/eğitimsiz, Batılı/Doğulu, Siyah/Beyaz gibi) sonucudur. İşte Haşimov'un roman kahramanı Rüstem'in macerası da bu süreçte, ilişkilerin farzedilen ve planlanmış sonuçlarına uymamanın ortaya çıkardığı bir maceradır. Yani ne kendine kolonyal merkez tarafından dayatılmış kimliği tam olarak benimliyor ne de bu reddiyenin ardında kendine uygun, kendi tarihinden ve kültüründen beslenen ve kendi ayakları üzerinde durmasını sağlayabilecek alternatif bir kimlik oluşturabilme yeterliliğine sahip. Aşağıda da görebileceğimiz gibi bu sahip olamayış Rüstem'in ne ırkıdan tevarüs ettiği bir yetersizlik ne de kişisel bir handikap; tamamen sosyolojik ve tarihsel nedenlerden kaynaklanıyor. Aslında romanın temel

argümanını tam da bu nokta oluşturuyor. Bu ikilem, kolonize edilmiş birinin aslında sadece başka bir süper gücün egemenliği altında yaşayacağı değil, aynı zamanda bir kimliksizleştirme operasyonuna maruz kalmış, tarihin dışına itilmiş, medenileşmemiş, insanlıktan çıkmış, ve birçok bakımdan yetenezsiz gibi sıfatların taşıyıcısı olarak algılandığını işaret ediyor. Bundan dolayı da Rüstem'in hikayesi bir bütünlük içerisinde okunduğu vakit, özelde Özbekistan'ın önce Rus ve devamında Sovyet İmparatorlukları tarafından işgalini anlatırken; daha geniş planda çok geniş tarihî, psikolojik, sosyolojik v.b.çağrışımları olan kolonyal ilişkiler yumağını ele alıyor: yani kolonyal bir güç ile kolonileştirilmiş arasında eşit olmayan bir ilişki. İşte bu ilişki bağımsızlık sonrası bir dönemde yazılmış Özbek romanlarını, kendinden daha önceleri kolonize edilmiş ve tarihleri ile derinlemesine hesaplanmış diğer ülkelerin tecrübelerine bağlıyor. Bu bağlantı da sömürgeleştirilme tarihi ile hesaplamada küçümsenemeyecek bir kolaylık sağlıyor. Yani bu ilişki koloni olmaktan kurtuluş (decolonization) sürecinde bir yol gösterici rolünü üstleniyor.

İntihar: Kolonileştirilmeye bir tepki mi?

Romanın hemen ilk sayfalarında okur olarak esas kahramanın ölümü ile karşılaşılıyor. Romanın kurgusu da bu ölümün bir intihar mı yoksa bir öldürülme mi olduğuna hemen cevap vermiyor. Bu belirsizliğin ortaya çıkardığı durum ise gayet doğal olarak da okuyucunun şüpheci bir tavır ile eseri okumasına yol açıyor. Roman ilerledikçe, kahramanın anılarından onun intihar ettiğini anlıyoruz.

İntihar, romanın sunduğu ilk sorunsal, çünkü roman boyunca bu intihar eyleminin kolonileştirilmiş ülkelere mahsus bir *olgu* mu yoksa sadece Rüstem'in teşebbüs ettiği, kişisel nedenlerin de tetiklediği bir *olay* mı olduğu çok ince farklarla aynı satırlarda anlatılıyor. İlk bakışta Rüstem'in bir kıskançlık sonucu eşi ile tartıştıktan sonra intihar ettiğini görülüyor; ancak daha detaylı bir okuma ile aslında intiharın altında yatan esas nedenin, Rüstem'in kolonyal iktidar/geçmiş ile girdiği bir çatışma olduğu anlaşılır. Çatışma demesek bile Rüstem'in kendi ilişkilerini gözden geçirip yeniden şekillendirmeye çalışması ve ailesinin daha uzun bir geçmişe dayanan ve kolonyal iktidar ile olan tarihini yeniden okumasının sonucu diyebiliriz. Yani burada intihar, *bilinçsiz* bir eylemin doğal sonucu gibi yansıtılıyor; böylece de intiharı bu romanda anlatıldığı biçimi ile kolonize edilmiş herhangi bir kişiyi bekleyen doğal ve kaçınılmaz bir son olarak görüyoruz. Daha çok kendi varoluşu ile ilgili problemlerin farkına varıp, o problemleri sorgulayanlar için doğal ve kaçınılmaz.

Onu doğal yapan ise her kolonize edilmiş kişinin aslında, kimliksizleştirilmiş, yerinden edilmiş (displaced), tarihin dışına itilmiş, konuşma hakkı elinden alınmış olması ve bütün bunlardan dolayı da intihar olgusuna olan zihinsel yakınlığı ve yatınlığıdır. Özellikle yerinden edilme (displacement) kavramının post-kolonyal söylemde kimlik krizinin ortaya çıkışında çok önemli bir rolü olduğu gibi, Rüstem

değiştiriyor. Şöyle de diyebiliriz, bastırılmış, kendine yabancılaşmış, hor görülmuş ve bir noktaya kadar bu durumlar ile mücadelede başarısız olmuş bir kişi, yerini yukarıda sıraladığım kolonize olma durumlarını anlatan tarihî gerçekleri (tamamen alt edemese bile) değersizleştirmede başarıya ulaşmış bir karşı koyuş hikayesine devrediyor. Böyle olunca da özel olanın (Rüstem'in kendisi) genel olana (Rüstem'in mücadelesi ve onların çağrıştırdıkları) doğru bir dönüşümünü görüyoruz. İntihardan önceki dönem Rüstem'in maddi (kolonyal bir süreç tarafından şekillendirilmiş) yanını işaret ediyor. Bu dönemde Georg Lukacs'ın da dediği gibi "her şey yeni ve tanıdık, macera dolu (...) Dünya geniş ve henüz ev gibi çünkü ruhlarda yanan ateş ile yıldızları aynı öze sahipler; dünya ve birey (self), ışık ve ateş keskin bir şekilde ayrılır ancak onlar asla birbirlerine tamamen yabancılaşmadılar." (Lukacs 1975: 29) Ancak şunu da belirtmeliyim ki Lukacs bu tarifi destanların hüküm sürdüğü –tarih öncesi- dönemleri tanımlamak için yapıyor. Bu tanımda insanı mutluluğa götüren bir ahenk var; insanın kendisi ile kainat arasındaki uyum, geçici bir süre için bu durum Rüstem için de geçerli. Tarihi hakkındaki kayıtsızlığı ve bilinçsizliği, ona bir nevi destansı dönem yaşatıyor; zoraki bir uyum dolu dönem. Rüstem örneğinde, destan dönemi diyebileceğimiz zaman diliminin gerçekten kendi özünde Lukacs'ın tarif ettiği dönem ile tıpatıp aynı olduğunu iddia etmiyorum; Haşimov'un Rüstem'i bu dönemi bu şekilde algılamış ve yaşamış biri olarak sunması, tamamen kolonyal dönemin kurgusal, zoraki, aldatıcı ve geçici karakterini tarif etme kaygısından kaynaklanıyor. Ya da bu dönemin öyle algılanmasıdır esas neden; o dönemin ve o dönem tarihinin bu şekilde uyumlu, bütün ve anlaşılır olması Rüstem'in o uyumu bozabilecek gücü içinde barındıran soruları bir türlü sormamasından kaynaklanıyor; yani bu bütünlük durumu daha çok sun'î ve gücünü de Rüstem'in zayıf yönlerinden alıyor. İşte Rüstem'in intiharı doğal olarak *neden* ile başlayan soruların sorulmasına kapı açıyor ve Rüstem'in ölümü ile bu mutlu, uyumlu ve aldatıcı dönemin bütünlüğü tamamen ve sonsuza dek kırılmış oluyor. Bütün bu nedenlerden dolayı da ben bu romanı okurken intihar eylemine bu türlü anlamlar yüklediği sonucunu çıkardım. Dolayısı ile de Rüstem'in intiharı bir kişinin intiharı olmanın ötesine taşınmış oldu. Şüpheler, sorgulamalar, yadırgamalar, yeniden değerlendirmeler gibi kavramları doğurdu bu intihar. Sonuç olarak da bu romanda, intihar kolonyal politikaların en kırılğan noktası olarak sunuluyor. Romanın teknik olarak kurgulanması, okurun Özbekistan'ın kolonize edilmesinden ve bu durumun ortaya çıkardığı dramatik ilişkilerden, ancak Rüstem'in intiharı ve onun günlüğü şeklinde hikaye edilen olaylar vasıtası ile haberdar olmasını sağlıyor.

Tarih ile Hesaplaşma

Bu ikinci dönem yukarıda bahsettiğimiz *neden* ile başlayan sorulara kapsayıcı cevapların alınmaya başlandığı dönemdir. Bu cevapları ise Rüstem'in günlüğündeki olaylardan öğreniyoruz. Burada da en önemli rolü bu romanda *yer/ev* ya da *vatan* (palce) olarak isimlendirebileceğimiz kavramların gerçek manaları ile Rüstem'in

hayatına girmeleri oynar. Yani Rüstem, kendi yer'inin yavaş yavaş farkında olmaya başlar ki bu farkındalık ona kendisi ile şekillendirmeye başladığı yer'i arasında doldurulamaz bir boşluğun olduğunu gösterir ve bundan sonraki bütün mücadeleler bu boşluğun doldurulmaya çalışılmasına yöneliktir. Rüstem bu boşluğu bir türlü dolduramaz ya da bu boşluğu meydana getiren asıl unsur – kolonize oluş- Rüstem'in o boşluğu kapama çalışmalarını her defasında boşa çıkarır. Bu boşa çıkarmadaki başarının altında yatan esas neden ise Rüstem'in yer kavramı ile bağlantısını kurabilecek bir dile dolayısı ile de o dilin sunabileceği imkanlara sahip olamamasıdır. Post-kolonyal teoride bu boşluğun “dilleri yeni bir yeri tanımlamaya yeterli olmayanlar, kölelik dolayısı ile dilleri sistemli bir şekilde yıkıma uğrayanlar ve kolonyal gücün zorlaması ile dilleri ayrıcalığını kaybetmiş olanlar” (Aschcroft 1989: 10) için ortaya çıkan bir durum olduğu bilinir.

Bu durum, doğal olarak Rüstem'i kendi diline ve yerine yabancılaştırır. Ya da Rüstem'in kullanmaya alıştığı dil ile bağ kurmaya çalıştığı coğrafyayı tanımlamak imkansızlaşır; imkansızlaştıkça da Rüstem'in yabancılığı devam eder. Mesela aşağıdaki örnek bu konuda daha açıklayıcı olabilir. Rüstem, üniversite öğrencisi olmasına rağmen askere çağrılır ve Afganistan'a gönderilir. Bu onun asıl kendi kimliğini sorgulamaya başlayış yolunda çok önemli bir dönüm noktasıdır. Afganistan'a gönderilmesi Rüstem'e kendi geçmişine ve coğrafyasına dışarıdan bakma imkanı verir. Bu dışarıdan bakış ise olayları bir bütün olarak değerlendirmesini sağlar.

Aşağıdaki diyalog Rüstem ile Afganistan'da Sovyetler'e karşı savaşan bir diğer Özbek arasında geçer. Bir çatışma sonrası Rüstem arkadaşını öldüren askeri yakalar ve o asker Rüstem'e bunları söyler: “Sen Özbek misin! Duh [Rusça: дух]!² Yarılmış dudakları arasından kan tükürüp dişlerini gıcırdattı. –Yok sen Özbek değilsin! Müslüman değilsin. O sırada ağlıyormuş gibi güldü. –Sen bir zavallısın. Seni buraya kim çağırdı. Öz yurdunu sattın, şimdi de Afganistan'ı mı satacaksın. Domuz!” (Haşimov 1994: 96)

İlk planda bu sözler Rüstem için hemen hemen hiç bir şey ifade etmez. O kelimeler teker teker Özbekçe -kendi anadili- olmasına rağmen bir şey anlatmazlar, çünkü onların Rüstem'in zihninde herhangi bir çağrışım yapmaları için gerekli olan bir donanımı yok. *Özbek, Müslüman, Afganistan* gibi kavramların çağrışım yapabilmeleri, Rüstem'in daha önceleri bu kelimelerin içini doldurabilmek için gerekli olan zihni faaliyetleri yapmış olmasını gerektirirdi ki kolonyal gücün ona sağladığı imkânlar/imkânsızlıklar buna müsaade etmiyor. Rüstem'in bütün bu kelimeleri içitmesine karşılık, cevap olarak o militanı hemen öldürmesi, onun o

² Bu kelime Afganistan'da Sovyetler Birliği'ne karşı savaşan askerleri tanımlamak için kullanılırdı. Sözlük anlamı *ruh*'dur. Afgan saflarında savaşan askerlerin görünmeden savaşışlarına inanıldığı için Sovyet askerleri kullanırdı bu kelimeyi. Bu şekilde kullanılınca da *görünmez ruh* gibi bir manaya geliyor.

kelimeleri gerçek çağrışımları ile hiç tanımadığını gösteriyor. Yani o anda bile ben kimim ya da o kim gibi ontolojik soruları sormak henüz Rüstem için çok erken. Bu olaylar bir çeşit olgunlaşma safhası durumunda.

İkinci önemli olay ise romanın dönüm noktasıdır. Yine bir çatışmadan sonra Rüstem, tankı ile bir Afgan köyüne girer ve rastgele ateş eder sağa sola. Bir süre sonra sakinleşince, takip ettiği kişiyi öldürüp öldüremediğini anlamak için etrafı araştırmaya başlar, fakat orada bir kadını öldürdüğünü anlar, biraz sonra da yıkık bir evden çıkan bir çocuk yerde yatan annesine doğru gider ve annesinden süt emmeye çalışır. Rüstem'in burada gördüğü son şey o çocuğun süt yerine annesinden kan emdiğidir. Burada Rüstem bayılır. Bu bayılma ise Rüstem için yeni bir uyanışın, geçmişte yaptıklarının dayanılmazlığının ve onları reddin sembolüdür. Aslında Rüstem'in bayılmasına sebep sadece neden olduğu bu son olay da değildir, asıl sebep yılların birikimi olan ezilmişlik, kendine yabancılaşması, yaptığı eylemleri kimin adına ve neden yaptığını bilmeyişi gibi gerçeklerdir. Yani bu son olay sadece bir tetikleyici rolü oynamaktadır.

Bu olaydan sonra Rüstem tekrar ailesinin yanına döner ama o asla artık eski Rüstem değildir. Etrafı ile mutsuz ve uyumsuzdur ve sorgulayıcıdır çünkü içinde bulunduğu *yabancılaştırılmış* olma hâlinin farkındadır artık. İlk yaptığı iş eşi ile birlikte *kendi* hayatlarını yaşayabilecekleri bir *ev* istemektir yerel mercilerden. Bu *ev* üzerine yaptığı kavga ise Rüstem'in kendi kimliği üzerine yaptığı kavgadır aslında. Kendisinin sahip olamadığı *yer*'in artık ciddi şekilde farkındadır. Mesela yöneticilerden biri kendisine ev veremeyeceklerini, diğerleri gibi yurtlarda kalması gerektiğini söyleyince o, neden Özbek olanlara ev verilmezken dışarıdan gelenler – Ruslar- için hemen ev ayarlandığının hesabını sorar ve ilk defa burası *benim memleketim* der.

Sonuç

Rüstem kayın pederinin yardımı ile bir eve yerleşir ama bu ev bile onun rehabilite olmasına yardım edemez çünkü kolonize edilmiş olmanın hem psikolojik hem de fizyolojik etkileri onu yalnız bırakmaz. Afganistan'dan dönüşünden sonra, orada iken aldığı bir yaradan dolayı cinsel gücünü yitirdiğini öğrenir ki bu onun etrafı ile ilişkilerini daha da kötü bir noktaya götürür. Diğer bir deyiş ile kendisine kolonize edilmiş geçmişini hatırlatmayan, hatta bu tarihi biraz olsun unutturabilecek tek kişi olan eşi ile olan ilişkilerini bozar ve sonunda da intihar eder. İntihar eder çünkü hem görünen gerçekler ona bir yaşama alanı bırakmaz hem de o, kişiliksizleştirilmiş biri olarak yıllarca kolonyal güç tarafından sadece ve sadece bir fonksiyona indirgenmiştir. Önce pamuk tarlalarında sonra Afganistan dağlarında bu fonksiyonun gereği olan hizmetler hemen hemen eksiksiz olarak yerine getirildi; daha sonra Rüstem kolonyal sistemi sorgulamaya başlayınca bu işlevsel yeteneğini ya da alışkanlığını birden bire kaybetti. Bunun ardından eşi ile olan ilişkisindeki işlevini yitirdiğini de anlayınca kendini derin bir boşluğun

içerisinde buluverdi. Kısaca kendini artık faydasız olarak görmeye başladı ki bu durum yıllardır kendisine verilmiş/kazandırılmış alışkanlıklara ters düşen bir durum. Sonuç olarak bir defa kolonize olmuş birine kolonize olmanın dışında bir şans verilmiyor, ancak ve ancak Rüstem örneğinde olduğu gibi o kolonize olmuş kişinin hatıraları bu açmazın dışında roller üstlenebiliyor. Yani Rüstem'in kendi adına başarısız ve intihar ile sonuçlanan hikayesi, aslında kolonyal gücün artık sorgulanabilir, gerekirse karşı konulabilir bir duruma dönüştürülmesinin sembolik anlatımından başka bir şey değildir. İntihar ile beraber roller değişir; yani kolonyal güç karşısında edilgen durumda olan Rüstem'in yerini aynı kolonyal gücün tarihsel konumunu sorgulayan ve sürekli bu tarihi hatırlatarak onun unutulmasını engelleyen aktif hatıralar alır. Şöyle de diyebiliriz, Haşimov başarılı bir kurgu ile iki tarihi karşı karşıya getirir, bunların birincisi Rusya ile başlayıp Sovyetler Birliği ile devam eden Özbekistan'ı sömürgeleştirme tarihidir, ikincisi ise Rüstem dolayısı ile anlatılan bu tarih içerisinde bir şahsın durumunu anlatan tarihtir. Aslında birinci olan ikinci olanın sebebi iken, Haşimov'un roman kurgusu içinde zamanla ikinci olan yavaş yavaş birincinin varlığını sorgulamaya başlar ve onun tarihsel duruşunu iyiden iyiye zayıflatır. En azından o tarihin sorgulanabilir olduğunu ortaya koyar.

Kaynaklar:

- Aschcroft, Bill, Griffiths, Gareth Tiffin, Helen (1989), *The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literatures*, London and New York: Routledge.
- 1998, *Post-Colonial Studies: The Key Concepts*, Routledge, London and New York.
- Haşimov, Otkir (1994), *Tushda Kechgan Umrlar*, (Düşte Geçen Ömürler), Taşkent: Şark Matbaası.
- Kundera, Milan, 2002, *Roman Sanatı*, Çev. Aysel Bora, Can, İstanbul.
- Lukacs, Georg (1975), *The Theory of the Novel*, Cambridge: The Mit Pres.
- Said, Edward (1993), *Culture and Imperialism*, New York:Vintage.

